

TORSTEN BENGTTSSON

SIDAN 1

Samernas historia

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

I boken kan du läsa om hur samerna levde för flera tusen år sedan, och hur de lever i dag. Allra först levde de av jakt och fiske och flyttade efter djuren. Men efter hand lärde de sig att tämja vildrenar. Samerna har i dag ett eget land som heter Sápmi. De har en egen flagga och talar ett eget språk. I samernas kultur ingår jojken som är ett gammalt sätt att sjunga på.

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalssituationer. (SV åk 4–6)
- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt. (SV åk 4–6)
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

LGRA22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva enkla texter. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel bilder och grafiska modeller. (SV åk 4–6)
- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras. (SV åk 4–6)
- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt och ställa frågor. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och reflektera över skönlitteratur och andra texter.

INNAN LÄSNINGEN

Titta på bokens omslag och diskutera i klassen.

- Beskriv omslaget.
- Vilken känsla får du av omslaget?
- Vad fick dig att välja just den här boken?

EFTER LÄSNINGEN

Låt eleverna diskutera i grupper eller i klassen:

- Har du lärt dig något som du inte visste innan?
- Är det något du undrar över som du inte har fått svar på?
- Var det något du hade velat läsa mer om?
- Vad tyckte du om illustrationerna (bilderna) i boken?
- Hur var språket i boken? Lätt eller svårt att förstå?

FACIT LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

Samerna är ett urfolk

1. *Sverige var täckt av tjock is och snö, och det levde inga växter eller människor här.*
2. *De har levt inom samma område i flera tusen år.*
3. *Det kallas Sápmi.*
4. *De bor i Sverige, Norge, Finland och Ryssland.*
5. *Det bor mellan 20 000 och 40 000 samer i Sverige.*

Jakt, fiske och renskötsel

6. *De bytte skinnen mot vapen, verktyg och saker de själva inte kunde tillverka.*
7. *En samisk hydda av skinn som är lätt att flytta med sig till nästa plats.*
8. *Det är en samisk släde som renarna kan dra.*
9. *Det är ett stort område där man har renskötsel och där renskötarna bestämmer tillsammans.*
10. *För att visa vem som äger renen.*

Årstiderna

11. *De utgår från naturen och följer djurens liv.*
12. *Den flyttar sig upp mot fjällen.*
13. *Där är renarna mer skyddade från väder och vind.*

En egen kultur

14. *Det är en skjorta eller en kort klänning.*
15. *Kolten ser olika ut i olika delar av Sápmi.*

16. *Man berättar om speciella platser och personer.*

17. *De blev tvingade av Svenska kyrkan.*

Ett eget språk

18. *Man pratar nordsamiska.*

19. *Man säger bures.*

Brott mot samerna och rasismen i dag

20. *När man gör skillnad på människor utifrån deras utseende.*

21. *De mätte samernas skallar och undersökte deras kroppar.*

22. *Under lång tid fick de inte prata sitt eget språk, utöva sin religion eller bo var de ville.*

En egen nationaldag

23. *De har nationaldag den 6 februari.*

24. *En folkgrupp som levt länge i ett land och har egen kultur och eget språk.*

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.

Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

25. *Den var för 14 000 år sedan.*

26. *Att det slutar att blåsa.*

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

27. *Eget svar.*

28. *Eget svar.*

29. *Eget svar.*

ORDKUNSKAP

Vilka ord från texten är det som beskrivs här:

1. Samernas flagga
2. Nationell minoritet
3. Nomader
4. Drönare
5. Sameby

SANT ELLER FALSKT?

Skriv S i rutan om det är sant och F i rutan om det är falskt.

Sant

För 10 000 år sedan var det istid i Sverige.

Samerna bor i fyra länder.

När samerna jagade djur för att få mat bodde de i tältkåtor.

Samerna har åtta årstider eftersom de utgår ifrån naturen och djurens liv.

Många samer klär sig i en kolt.

Falskt

I Sverige bor det 100 000 samer.

Samerna har aldrig lyckats tämja vildrenarna.

I en sameby bestämmer en renägare.

Renarna är på samma betesmark hela året.

Gruvbolag vill använda Sápmi för att förvara uran.